

(4)

KUULATES TUULT

*Läks tarvis „Inglit”, et tutvustada AA-d ja tervene-
mist sellele põlisameeriklasest naisele.*

ALUSTASIN JOOMIST, kui olin umbes üheteist-
aastane. Elasin oma venna ja tema abikaasaga
New Mexicos Gallupi lähistel. Me olime vaesed. Minu
jaoks sümboliseeris kodu ubade ja värskete tortiljade
lõhn. Magasin koos kolme teise lapsega samas voodis,
kus pidime külma talve jooksul sooja saamiseks hoidma
lähestikku. Ümberringi oli kõikjal sügav lumi.

Kuna mul oli raskusi lugemise ja koolitööst aru-
saamisega, puudusin koolist nii palju kui sain. Isa ja
vanaema olid mulle jutustanud lugusid meie rahva
katsumustest läbi kõrbete ja üle mägede rändamisel.
Kohtusin ühe poisiga, kellega koos lasime koolist jalga,
varastades tagatipuks auto. Jõime tekiilat ja avastasime
koos kõrbekuivasid maastikke. Mõnikord istusime otse
üle tee asuva kauplemispunkti taga. Reservaadi lähe-
dal asuvast tolmuvest linnast läbi mürisev rong töötas
meile kaugeid võluvaid paiku.

Kui olin viisteist, saabusin üksi San Franciscosse,
kaasas kitarr, väike kohver ja 30 dollarit. Proovisin
kohalikes kõrtsides ja kohvikutes esinedes tööd leida.

Uskusin, et võiksin lauljana karjääri teha. Kolm päeva hiljem leidsin end magamas uksepakul, püüdes leida vihma eest pelgupaika. Mul oli külm, olin rahatu ning mul polnud kuhugi minna. Mul ei olnud midagi peale uhkuse. Seesama uhkus hoidis mind helistamast oma vennale ning minemast tagasi ainsate inimeste juurde, kes olid mind üldse kunagi tundnud.

Ühel pikal ja rahutul ööl pani üks keskealine valge mees oma käe minu õlale ja lausus: „Kuule, noor preili, lähme otsime sulle sooja koha ja midagi süüa.” See hind, mida ta minult vastutasuks küsis, tundus selle külma ja vihmase öö kõrval tühine. Lahkusin tema hotellitoast, 50 dollarit näpus. Sealt algas minu pikk ja mingis mõttes isegi tulus prostituudikarjäär. Pärast öö läbi töötamist jõin end täis, et unustada, mida kõike pidin üüri maksmiseks tegema, uinudes alles päikese-tõusu ajal. Möödusid nädalad.

Siis hakkasin varastama ja röövisin bensiinijaama ning alkoholipoodi. Mul oli vähe sõpru. Olin õppinud inimesi mitte usaldama. Ühel õhtul umbes kella kaheksa paiku märkasin autot tee ääres peatumas – just sel hetkel, kui olin jõudnud poolpurjus peaga vastu majaseina nõjatuda. Arvasin, et mu selle õhtu seltsiline on saabunud. Viisaka vestluse käigus leppisime hinnas kokku, mille järel istusin autosse. Äkki tundsin pimestavat lööki oimukohta. Mind löödi meelemärkusetuks. Linnast väljas asuval tühermaal tiriti mind autost välja, peksti püstoliga läbi ning jäeti mudasse surema, vihm õrnalt minu peale sadamas. Tulin teadvusele trellitatud akendega haiglas. Veetsin seal järgmised seitse nädalat ning pärast korduvaid operatsioone teadvusele tulles tundsin ümbruse

vaevu ära. Lõpuks, kui olin võimeline natuke kõndima, tuli naispolitseinik ja mind viidi maakonn vanglasse. See oli mul kahe kuu jooksul kolmas vahistamine. Peaaegu kaks aastat tänavatel oli jätnud oma jälje.

Kohtunik leidis, et ma olen rehabiliteerimatu ja mulle esitati süüdistus 18 kuriteoepisoodis. Järgmised 26 kuud olin tänavatest eemal. Olin sel ajal seitseteist. Esimeste kuude jooksul oleksin alkoholi saamiseks teinud mida iganes. Teadsin, et narkootikumide ees olen jõuetu, aga ma ei suutnud mõista, mida halba võiks teha alkohol. Suvel pääsesin vabadusse. Mul polnud õrna aimugi, kuhu ma suundun, kuid teadsin, et selle uue vabaduse tähistamiseks kuluks üks hea külm õlu ära. Ostsin kuuspaki ja bussipileti.

Bussist maha astudes leidsin tööd ühes baaris ettekandjana. Oma esimese vahetuse lõpuks sain piisavalt raha, et osta endale üks pudel ja võtta lähedalasuvas rāpases motellis tuba.

Mõni nädal hiljem kohtasingi teda, üle pika aja esimest indiaanlast. Kui tulin tööle, nõjatus ta üle piljardilaua. Panin selga põlle, haarasin kandiku ja sammusin tema poole, et vajadusel uuesti täita tema joogiklaas.

„Kes sul reservaadist lahkuda lubas?” küsis ta. Olin maruvihane ja tundsin end alandatu ning häbistatuna.

Sellest mehest sai minu esimese lapse isa. Meie suhe kestis vaid mõne kuu ja oli üks paljudest vastastikku vägivaldsetest suhetest, mis ootasid lähiaastatel ees. Mõni nädal pärast seda kohtumist leidsin end üksi, purjus, kodutu ja rasedana. Kartes jälle vanglas lõpetada, kolisin oma venna ja tema naise juurde.

Mu vend oli saanud väga hea töökoha ning kolis Hawaiiile. Seal nägi ilmavalgust ka minu poeg ja sel päeval avastasin oma elu mõtte: olin emaks sündinud. Ta oli ilus, sirgete mustade juuste ja tumedate silmadega. Ma ei olnud end kunagi varem niimoodi tundnud. Võisin oma mineviku taas selja taha jätta ja liikuda lapsega edasi uude ellu.

Umbes aasta pärast sai mul saareelust ja tolleaegsest peigmehest villand. Jätsin ettekandjaameti ja perega hüvasti ning kolisin oma üheaastase lapsega Californiasse.

Mul oli vaja transporti, kuid autod maksid liiga palju. Kust ma palju raha saaksin? Ei tundunud sobilik minna tagasi prostituutide sekka samas linnas, kus ma oma poega kasvasin. Ma võiksin bussiga järgmisse linna sõita, öö läbi töötada ja hommikul koju tulla – kui vaid leiaksin kellegi, kes mu väikest poega hoiaks. Öötöö eest maksti hästi. Kõik oleks korras seni, kuni ma ei töötaks kodu lähedal, kus mu laps koolis käima hakkab. Lisaks sain tööl juua. Sotsiaalabi jätsin alles, sest see tagas tervisekindlustuse.

Rahaliselt läks mul päris hästi. Umbes aasta pärast leidsin suure ookeanivaatega korteri, ostsin uue auto ja puhast tõugu kollikoera. Sotsiaaltöötajad muutusid uudishimulikuks ja mina ei mõistnud, mis nende probleem oli. Elasin topeltelu – päeval olin superema, öösiti purjus prostituut.

Kohtusin rannas imelise mehega ja me armusime. Kõik tundus kui maapealne paradiis, kuniks ta küsis, kellena ma töötan. Loomulikult ma valetasin, et töötan valitsuses ja mul on kõrgeim julgeolekukategooria, mis

tähendas täielikku salastatust. Seetõttu pidin töötama nädalavahetustel, öösiti salaja ja linnast väljas. Lootsin, et siis ta ei päri nii palju. Selle asemel tegi ta mulle abieluettepaneku.

Me kolisime kokku ja minu töökorraldus muutus peaaegu võimatuks ja samuti nende süümepeinadega elamine. Ühel õhtul tööle minnes istusin maanteel tipp-tunni liikluses. Puhkesin nutma ja tundsin, kuidas kõik mu elu valed minu sees lõhkesid. Vihkasin ennast ja tahtsin surra. Ma ei suutnud talle tõtt öelda, aga ei tahtnud ka valetamist jätkata. Järsku tuli mulle geniaalne mõte. Parim idee, mille peale eales olin tulnud. Sõitsin järgmisel väljasõidul kiirteelt maha, läksin koju ja ütlesin talle, et mind vallandati! Ta võttis selle uudise hästi vastu ja tähistasime seda koos tohutu suure pudeli veiniga.

Minevikupainajate varjamine nõudis palju alkoholi, aga olin veendunud, et saan sellest väikesest probleemist õige pea jagu. Ma ei saanud kunagi. Läksime minu joomise tõttu lahku, mille järel pakkisin lapse, koera ja oma kolm kassi väiksesse autosse ning kolisime mägedesse.

Seda mägilinna olin isa ja vanaemaga lapsena külastanud. Minusse tulvasid mälestused lugudest, kuidas indiaanlased sinna omal ajal olid jõudnud. Hakkasin tööle puhkekeskuses tubade koristajana ja õige pea sain ka taas sotsiaaltoetust. Varsti pärast kolimist läks mu poeg kooli. Selleks ajaks tarbisin pea igapäevaselt pudeli tekiilat ja olin pidevalt mäluaugus.

Ühel päeval tõusin üles nagu tavaliselt. Viimane asi, mida mäletan, oli see, et värisesin nii tugevalt, et suut-

sin vaevu püsti seista. Sõin supilusikatäie mett lootuses, et see annab mulle vajaliku suhkrulaengu. Minu järgmine teadlik mälestus on erakorralise meditsiini osakonnast. Seal öeldi, et kannatan alatoitumise all. Olin umbes 13 kg jagu alakaalus. Ja neil oli jultumust küsida, kui palju ma joon! Kus siin seos on? Lubasin, et ei joo enam kunagi.

Esimest korda elus püüdsin kõigest väest joomist maha jätta. Pärast mõnepäevaseid värinahooge ja iiveldust otsustasin, et üks pits tekiilat ei tee halba. Mul õnnestus veidi kaalus juurde võtta, aga kuus kuud hiljem kukkusin kokku ja mul tuvastati sisemine verejooks. Sel korral olin haiglas neli päeva. Mulle öeldi, et kui ma joomist ei lõpeta, siis tõenäoliselt suren.

Mu poeg helistas oma vanavanematele ja nad sõitsid meile mägedesse külla. Ma polnud neid aastaid näinud. Saime läbi paremini, kui olin arvanud. Suhe, mille nad mu pojaga lõid, oli imeline. Isa võttis oma lapselapse loodusesse matkama ja ema aitas mu poega hoida, kui pidin tööle minema. Mu tervis vedas jätkuvalt alt. Lõpuks kolisid mu vanemad meie linna, et mind ja oma lapselast aidata.

Otsustasime koos isaga minna indiaanlaste kokkutulekule. Ma polnud neil hõimupäevadel lapsest saati käinud. Kui kuulsin trummiheliseid ja nägin tantsijaid, hakkas minus midagi pulbitsema. Tundsin end kõrvalseisjana. Tahtsin juua. Mu juuksed ulatusid vööni ja kandsin türkiissiniseid ehteid, mida olin aastate jooksul kogunud. Nägin välja nagu nemad, aga ma ei tundnud end ühena nende seast. Tundsin, nagu nad kõik teaksid midagi, mida mina ei tea.

Püüdes tõestada, et mul läheb üha paremini, jõudsin tagasi tänavatele, et teenida veelgi rohkem raha. Vanematele ütlesin, et sõidan mägedesse sõpradele külla. Mind vahistati kolmandat korda joobes juhtimise eest, kui oma järjekordselt nädalavahetuse tööotsalt tagasi sõitsin. Öö vangikongis tundus ilma alkoholita lõputult pikk.

Möödusid nädalad ja kuud ning mäluaugud läksid hullemaks. Siis kohtasin kohalikus baaris üht meest. Ta ei meeldinud mulle eriti, aga tal oli palju raha ja mina meeldisin talle küll. Ta viis mind kenadesse restorani-
desse ja tegi kalleid kingitusi. Paari joogi toimet suutsin teda taluda.

Üks asi viis teiseni ja me abiellusime. Kõige mõjuvam põhjus oli teadmine, et ma ei pea enam tänavatele minema ja minu eest kantakse hoolt. Olin hakanud arvama, et mul pole kaua elada. Arstide näod muutusid iga kord aina süngemaks, kui mind haiglasse kaine-
nema viidi.

Kogu abielu oli farss ja peatselt hakkas ka mees sellest aru saama. Keegi oli talle minu minevikust rääkinud ja ta tahtis teada tõde. Mul iiveldas, olin väsinud ja purjus. Tunnistasin talle kõik üles, sest mind ei huvitanud enam miski. Sellest ajast saadik tülitsetime igapäevaselt ja minu käigud haiglasse muutusid üha sagedasemaks. Ühel pärastlõunal otsustasin, et ei soovi enam elada ja haarasin kamina kohalt relva. Võlgnen abikaasale oma elu. Ta kuulis õuest mu lapse karjumist ja sööstis tuppa. Ta haaras relvast ja kiskus selle mu käest. Ma olin kangestunud ega suutnud mõista, mis oli just juhtunud. Mu poeg võeti ametivõimude poolt

ära ja mind paigutati kinnisesse kriminaalhooldusosakonda. Olin seal kolm päeva.

Pärast vabanemist möödusid järgnevad nädalad kui udus. Ühel õhtul jäi mees mulle teise naisega vahele. Me tülitseme ja ma järgnesin talle autoga, püüdes teda linna peatänaval alla ajada. See intsident põhjustas kuue auto ahelavarii ja kui võimud mu hiljem kätte said, saadeti mind jälle trellide taha. Ma ei mäleta sinna saabumist ja ärgates ei saanud ma aru, kus viibin. Olin randmetest, pahkluudest ja kaelast laua külge seotud. Mulle süstiti veeni kangeid rahusteid ja hoiti sedasi pikalt. Sain välja viie päeva pärast. Vabanedes polnud mulle keegi vastu tulnud, mistõttu pidin koju hääletama. Maja oli lukus ja pime ning ei olnud kedagi, kes mind sisse laseks. Hankisin endale pudeli, istusin tagumisel verandal lumme ja jõin.

Ühel päeval otsustasin minna pesumajja riideid pesema. Seal oli naine lastega. Ta oli krapsakas ja voltis riideid ilusatesse hunnikutesse suurte korvide sisse. Kust ta oma energia sai? Järsku avastasin, et pean oma riided kuivatisse panema, aga mulle ei meenunud, millises masinas need olid. Vaatasin tulutult ligi 20 erineva masina sisse. Otsustasin selle olukorra lahendada selliselt, et jään sinna, kuni kõik teised on oma pesud välja võtnud ja lahkunud. Võtaksin endale kõik riided, mis maha jäid, ja enda omad samuti. Kui too teine naine oma ülesanded lõpetas, kirjutas ta midagi väikesele paberile. Laadinud oma korvid ja lapsed autosse, tuli ta tagasi pesumajja. Ta astus otse minu juurde ja ulatas mulle väikese sinise paberitüki. Ma ei saanud aru, mis seal kirjas oli. Naeratasin viisakalt ja laususin sõbrali-

kult: „Aitäh.” Hiljem lugesin välja telefoninumbri ja selle alla kirjutatud sõnumi: „Kui sa tahad kunagi joomise maha jätta, siis helista Anonüümsetele Alkohoolikutele, 24 tundi ööpäevas.”

Miks ta mulle selle ulatas ja mis andis talle alust arvata, et ma joon? Kas ta siis ei näinud, et selles pudelis oli limonaad? Milline jultumus! Olin häbistatud! Voltisin paberi kokku ja surusin selle oma pükste tagataskusse. Järgmiste nädalate jooksul jäin üha haigemaks. Ühel hommikul ärkasin üksi nagu tavaliselt. Ma polnud oma abikaasat juba tükk aega näinud. Mul oli hädasti alkoholi tarvis ja voodi kõrval olev pudel oli tühi. Proovisin tõusta püsti, aga mu värisevad jalad ei suutnud keha raskust kanda. Kukkusin põrandale ja hakkasin mööda maja roomates pudelit otsima. Ei midagi! See tähendas, et pidin kodust välja minema ja poodi suunduma.

Leidsin põrandalt oma tühja käekoti, kuid teadsin, et sellises seisus ei jõua ma kunagi autoni. Mind valdas hirm. Kellele võiksin helistada? Mul polnud enam sõpru, ammugi ei saanud ma oma perele helistada. Meenus teksade tagataskus olev number. Ma polnud mitu päeva isegi riideid selga saanud. Kus need teksapüksid üldse olid?

Otsisin maja läbi ja leidsin need lõpuks sealtsamast magamistoa põrandalt. Number oli taskus. Pärast kolme katset õnnestus mul see valida. Naisehää! vastas.

„Ma ... oeh ... sain selle numbri teie käest... oeh... Kas see on AA?” küsisin ma.

„Jah. Kas te tahate joomise maha jätta?”

„Palun, jaa. Ma vajan abi. Oh, Jumal.” Tundsin tuliseid pisaraid oma näole voolamas.

Viis minutit hiljem sõitis ta minu sissesõiduteele. Ta pidi olema mingit sorti ingel. Kuidas oli ta sel päeval pesupoes tühjast kohast välja ilmunud? Kuidas oli ta teadnud? Kuidas olin ma kogu selle aja tema numbri alles hoidnud, ilma et oleksin selle ära kaotanud?

AA naine hoolitses selle eest, et mul ei oleks majas alkoholi. Ta oli minu vastu tükk aega väga range. Käisin iga päev koosolekutel ja hakkasin tegema samme. Esimene Samm näitas mulle, et ma olen jõuetu alkoholi ja kõige muu ees, mis ohustab mu kainust või ähmastab mu mõtlemist. Alkohol oli ainult sümptom palju sügavamatele probleemidele, nagu ebaausus ja eitamine. Nüüd tuli mul jõuda endast suurema Jõuni. See oli minu jaoks väga raske. Kuidas võisid kõik need *valged* inimesed üldse arvata, et nad suudavad *mind* mõista? Nad kutsusid kohale kaine indiaanlasest naise, kes minuga terve päeva töötas. See oli väga võimas päev. See naine ei andnud mulle üldse armu. Ma ei unusta teda kunagi. Ta veenis mind, et ma pole ainulaadne. Ta ütles, et need *valged* inimesed on parim asi, mis on minuga kunagi juhtunud.

„Kus sa ilma nendeta oleksid?“ küsis ta. „Millised on alternatiivid? On sul endal paremaid lahendusi? Mitut *indiaanlast* sa tead, kes sul kaineks jääda aitavad?“ Tol hetkel ei tulnud mulle ühtegi meelde. Alistusin pisarais. Mul polnud vastuseid ning otsustasin teha nagu nad ütlevad. Ma leidsin, et minu jaoks on Kõrgem Jõud koosolekutel osalejate kohal hõljuv maagia. Otsustasin seda Jõudu nimetada Suureks Vaimuks.

Kaksteist Sammu tungisid sõrgkangina minu ebaaususe ja hirmude sisse. Mulle ei meeldinud see, mida ma enda kohta teada sain, kuid ma ei tahtnud ka minna

tagasi sinna, kust olin tulnud. Avastasin, et planeedil pole olemas ainet, mis aitaks mul ausaks saada. Olin nõus tegema peaaegu mida iganes, et vältida endaga töö tegemist.

Mind hoidis kainenena see armastus, mida tundsin Anonüümsete Alkohoolikute ruumides, kuniks hakkasin mõistma aususe olemust. Sealt leidsin oma elu esimesed sõbrad. Tõelised sõbrad, kes hoolivad päriselt isegi siis, kui mul on näpud põhjas ja olen meeleheitel. Pärast kahekümne kahe kuulist kainust suutsin viimaks teha ausa inventuuri. Viies Samm aitas mul näha mu enda osa neis vimdades ja hirmudes. Suure Raamatu peatükk „Kuidas see töötab”, seadis mu ette mitu küsimust. Vastused neile küsimustele aitasid mul teada saada, millised on minu reaktsioonid elu tingimustele. Iga vastus igale vimmale, tõelisele või kujuteldavale, oli olnud haige ja enesehävituslik. Ma olin lasknud teistel kontrollida oma heaolu ja käitumist. Mõistsin, et teiste käitumine, arvamused ja mõtted ei puutu üldse minusse. Mind puudutasid ainult minu omad. Palusin oma Kõrgemal Jõul eemaldada kõik see, mis takistab mul Talle ja teistele kasulik olemast, ning abi uue elu üles ehitamisel.

Oma praeguse abikaasaga tutvusin AA koosolekul. Koos kanname seda sõnumit ka teistele indiaanlastele reservaatides üle riigi. Pärast ligi kahte aastat kainust hakkasin koolis taas viienda klassi tasemel õppima. Pärast ülikooli alustasin oma äri. Täna avaldan enda kirjutatud raamatuid. Meie tütar sündis minu kainusaastate alguses ja on praeguseks juba keskkoolis. Ta ei ole kunagi näinud oma ema joomas. Meie pere on pöördunud oma esivanemate vaimsuse juurde. Me võtame osa higitelkide rituaalidest ja teistest iidsetest

tseremooniatest suveräänse põlisrahva maal. Korraldame indiaanlaste internaatkoolides ja teistes asutustes kainete põliselanike vestlusringe ja räägime oma tervenemisest.

Täna elan ma ausat elu. Iga tegu, sõna, palve ja kahe-teistkümnenda sammu sõnumi viimine on investering minu vaimsesse vabadusse ja eneseteostusesse. Olen armunud ja uhke, et olen indiaanlane. Ühel AA koosolekul indiaanlaste reservaadis kuulsin sõnu „Kainus on traditsiooniline”. Ma seisan selle püha mäe tipus ja kuulan tuult. Täna on mul oma Loojaga teadlik igapäevane side ja Ta armastab mind. Tänu tervenemisele Anonüümsetes Alkohoolikutes, Kaheteist Sammu programmile ja armastusele on kõik minu elus Püha.